ASYOD
AKCİĞER SAĞLIĞI VE YOĞUN BAKIM DERNEĞİ

World Health Organization

DÜNYA PNÖMONİ GÜNÜ

"Zatürre Kontrolünde Yeni Bir Çağ"

12 KASIM

Basın Bildirisi

Dünya Pnömoni (Zatürre) Günü her yıl 12 Kasım'da, tüm yaş gruplarında dünyada önde gelen enfeksiyöz ölüm nedeni ve büyük bir pandemik tehdit olan zatürre hakkında farkındalık oluşturmak hastalığı önlemek ve tedavinin uygun şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla kutlanmaktadır.

Pnömoni, akciğerlerde iltihaplanmaya neden olan bir enfeksiyondur. Bakteriler, virüsler veya mantarlar dahil olmak üzere çok çeşitli mikroorganizmalar pnömoniye neden olabilir. Pnömoni sıklıkla edinildiği yere göre toplum kökenli pnömoni veya hastane kökenli pnömoni olarak sınıflandırılır. Tüm dünyada ölüm nedenlerinin önde gelen enfeksiyöz nedenlerinden olan pnömoni, dünyadaki özellikle beş yaş altı çocuklarda ve yaşlı erişkinlerde yüksek morbidite ve mortalite sebep olmaktadır.

En sık görülen belirtiler ateş, öksürük, balgam çıkarma, göğüs ağrısı ve nefes darlığıdır. İleri yaştaki ve/veya bağışıklık sistemi zayıflamış hastalarda pnömoninin belirtileri ve semptomları da belirsiz olabilir ve tanı koymak için daha yüksek derecede şüphe gerekebilir. Örneğin, zihinsel durum değişiklikleri saptanan yaşlı hastalarda ateş gibi şikâyetler ve lökositoz bulunmayabilir. Tanısı genellikle klinik olarak yukardaki şikâyetleri olan bir hastada göğüs görüntülemesinde bir infiltratyonun saptanması ile konur.

Yetişkinlerde genel görülme sıklığı yılda 1000 kişide yaklaşık 16 ila 23 vaka olarak tahmin edilmektedir; oran yaşla birlikte artmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, hastaların yaklaşık %30'u hastaneye yatırılmaktadır ve yılda 1000 kişide yaklaşık 5 ila 7 hastaneye yatış oranı görülmektedir. Hastane yatışı gereken zatürre hastalarının yaklaşık %20'si yoğun bakım yatışı gerektirebilir. Ölüm, hastaneye yatış gerektiren hastalarda 30 günlük mortalite oranının yaklaşık % 12 olduğu tahmin edilmektedir. Kış aylarında daha fazla vaka görülmektedir. Zatürre oranları erkeklerde kadınlara göre daha yüksektir.

Pnömoninin gelişmesi; ya konakçı immun sisteminde bir problem, ya da özellikle virülan bir mikroorganizmaya maruz kalmayı işaret eder. Bu mikroorganizmalar en çok boğazdan aspirasyon ile akciğere gelir. Enfeksiyöz bir hastalık olan pnömoni önlenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. Özellikle sigara kullanımı kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) gibi kronik akciğer hastalıkları, mide içeriğinin makroaspirasyonu ve/veya üst solunum yolu salgılarının mikroaspirasyon riskini artıran durumlar da (alkol, şuur problemleri, uyurken diş protezinin takılması) pnömoni gelişme riski artmaktadır. Proton pompa inhibitörleri ve H2 blokerleri de dahil olmak üzere mide asidini baskılayıcı tedavi alanlarda pnömoni riskinin arttığı gösterilmiştir. Bununla birlikte ellerin sık yıkanması, solunum yolu enfeksiyonu geçiren kişilerle yakın temastan kaçınılması hastalık gelişme riskini azaltır.

Pnömoninin erken saptanması ve erken tedaviye çok önemlidir. NICE 2025 pnömoni rehberine göre hastanın pnömoni tanısı konulduğunda mümkün olduğu en kısa sürede tedaviye başlanması gerekmektedir ve bu süre 4 saati geçmemesi gerektiği bildirilmiştir.

Son yıllara kadar pnömoni vakalarının yalnızca yaklaşık %50'sinde mikrobiyal etiyoloji tanımlanmaktadır. S. pneumoniae ve solunum yolu virüsleri önde gelen patojenlerdir. Fakat son yıllarda gelişmelerle etyoloji ve direnci saptamada artış görülmüştür. Özellikle bakteriyel veya viral nedenlerin ayırt edilmesi öncelik hale gelmiştir. Daha iyi sonuçlar elde etmek için yerel, ulusal ve uluslararası kılavuzlar takip edilmelidir.

Aşılamanın etkili bir önleyici tedbir olduğu kanıtlanmıştır. Pnömokok ve grip aşıları tüm dünyada hassas populasyonlarda bu enfeksiyöz hastalığın yükünü azaltabilir.

ASYOD
Yönetim Kurulu